

Лобич Саг

БРОЈ
9Главни и одговорни уредник
ДУШАН ЧАМПРАГ

Нови Сад, 19 фебруар 1939

За власника и издавача одговара
ДУШАН ЧАМПРАГГОДИНА
XVI

Од недеље до недеље кроз варош Нови Сад

× Г. Јован Коштуница, судија Округног суда, одржаће у среду, 22 фебруара о. г. на Народном универзитету своје друго предавање о Руднику. За ово предавање влада најживље интересовање.

× Удружење четника прославило је 15 фебруара своју друштвену славу, у дворани хотела „Слободе“. Увече је била забава и играња, уз учешће чланова поворишта Дунавске бановине и оркестра 7 п. пука.

× Баца новосадских средњих школа показали су на крају првог полугодишта добар успех. Успех би био далеко бољи, да још увек не владају тешки радни услови за ученике по свима средњим школама.

× Библиотека и читаоница Новосадске Трговачке Омладине отворена сваког уторника, среде и четвртка од 8 до 10 часова увече као и недељом пре подне.

× Н. Т. О. приређује сваке недеље своја уобичајена села, са почетком у 4 часа по подне.

× На конференцији у Новом Саду образован је Бановински одбор за пропаганду домаћих погонских горива. За председника је изабран г. Милованчев Илија.

× На свечан начин је отворен Омладински универзитет у нашем граду. Прво предавање је одржао г. Владимир Марган.

× У уторак, 21 фебруара приредиће се у Петроварадину традиционална поворка са маскама са принцом карневала на челу. Ова покладна свечаност приређује се у знаку „триумфа вина“.

× У петак, 17 фебруара у малој дворани Спомен дома отворена је изложба познатог карикатуриста госп. Ладислава Ковдора, који је изложио и већи број карикатура угледних и познатих Новосађана.

× Продавац новина, стар 14 година, опљачкао је власницу продавнице новина пред пивницом „Штолц“, г-ђу Лујзу Грегор. Одneo јој је око 1800 динара. За време бекства, кад је откривен његов злочин, неколико људи су га гонили и једва савладали.

× Уковачкој радионици Саве Фелбабова, у Ружничкој улици, експлодирао је апарат за швајцосање. Страдао је шегрт Иван Бенчић, који је претрпео тешке повреде по обема рукама и плећки. Истрага се води.

× Старица Франциска Кавчић, на коју је налетео аутомобил код цркве Св. Рока, умрла је услед задобивених повреда у Државној болници.

УКРАЈИНА

Версаљским уговором о миру као основним, и доцније истим таквим уговором у Сев-Жермену, Нејву, Трианону и Ловани као допунским уговорима о миру, ликвидиран је светски рат од 1914—1918 године. Као резултат њихова измењена је не само географска карта „Старе Европе“, већ и других ваневропских континената. И на рушевинама националистичких држава створена су национална уједињења и ослобођења као и нове националне државе. А независни колонијални народи пали су на једнога у друго национално и привредно ropство.

Несумњиво је, да су сви уговори, поред националних питања појединих народа и њихових сународника, водили рачуна и о томе, да се извесне старе и новоформиране државе обезбеде и осигурају стратешки и привредно. Али ова два последња настојања могла су бити извршена само тако, ако се поједини делови других народа ставе у нова национална „ропства“. И са тога разлога, мислимо, данашња генерација преживљује нову и тешку међународно-политичку кризу пражну са свим последицама привредне и психичке кризе. Та криза, за последње три године, улази све више и дубље у своју акутну фазу и потреса, без мало, цели земљин глоб.

Побеђени народи, кроз све протекло време од двадесет година, доказивали су, па и данас још то чине, да им је Версаљским уговором о миру учињена голема национална, привредна и територијална неправда, те они, на основама и начелима на којима је и изграђен Версаљски уговор о миру: *самоопредељење народа и правда*, траже да им се учињене „неправде“ исправе и репарирају. У томе циљу ове су у прво време искористивале сваку прилику и сваки међународни форум. А једновремено су кроз своју и инострану штампу развијале и агитацију у томе правцу; штампали су и растурали десетине хиљада чланака, брошура, књига и расправа да психолошки припреме свет „о потреби исправке учињене им неправде“. То је била прва и припремна фаза. И када су тако припремили духове у међународним размерама, настало је навођење друге и треће фазе: организовале су се и удружиле у нове коалиције; војнички и технички наоружале и оснажиле, и ... почели су да пуцају печати Версаљског и осталих међународних уговора на којима је после „Великог рата“ био изграђен „Нови свет“.

Најкритичнију фазу, у том погледу, преживљавала је Европа у току 1938 године. У марту је нестало самосталне и независне републике Аустрије. После једне дубоке увутарње кризе она је прикључена матици немачкога Рајха. Два месеца после тога настала је „Судетска криза“. Озбиљнија и тежа од свих после рата на овамо. Она је кулминирала у другој половини септембра; извршене су јавне и тајне мобилизације ваздушних, поморских и осталих војничких снага; градила се нова и модерна утврђења, поседнуте су Мажиновљева и Сигфридова утврђења, и у тренутку када је свет Европе очекивао своју нову катаклизму, пала је „Минхенска одлука четворице“. И Судети су припојени немачком Рајху. А „Белведерском пресудом“ у Бечу припојене су нове територије Пољској и Мађарској. Чешко-словачка република, резултат огромних напора и жртава тога народа, морала је због принципа „самоопредељење народа“ да претрпи и поднесе операцију и ампутацију дипломатских хирурга.

Поменуто две кризе биле су примарног значаја и замаха у тој години. Шпанска и јапанско-квинеска криза, остале су, и ако не безначајне, секундарног карактера. Народи Европе, сем Шпанаца, одахнули су. Свету је лакнуло, верујући, да је најтеже пребројено без крвопролића, рушења и уништавања. И он је, после тога, оправдано очекивао — *мир!* А оно што се после тога догађало и догађа на новооцењеним границама чешко-словачко-пољској и чешко-словачко-мађарској, он сматра као нормалну последицу вибрирања тла после једног великог земљотреса.

Али, нажалост, није тако. Последња два месеца, а нарочито у току јануара нове 1939 године, покретно је истакнуто на „дневни ред“ ново „национално питање“: *Украјина*.

Питање је набачено и оно се претреса и одржава у великој европској и америчкој штампи. Ово није остало незапажено ни у извесним нашим листовима.

Отреса се прашина са разних дипломатских фасцикула па ваде акта и подаци. Траже се, истражују и проналазе, историски збивањем давно прегажени и заборављени, ковачки „хетман“, бивши царски генерали — који на то пристају — и севилни политичари и министри краткотрајне „Украјинске Раде“ из 1918 године; повампиравају се давно угасле и распале фиктивне „Украјинске

Од недеље до недеље кроз Дунавску бановину

× Одлуком бана г. Рајна постављена су у Великој Кикинди три нова већника, ратари Славко Секулић и Светозар Симић и занатлија Милан Станкић.

× Ратара Нику Викента старог 63 године из Малог Торка претукла су два његова суседа тако мучки, да је он у бановинској болници у Петровграду подлегао повредама.

× Петровградски војскари Велимир Коварев кажњен је осетном новчаном казном од полиције, јер је ошамарио наставника гимназије г. Бору Станојевића, зато што је овај дао његовом сину слабу оцену из певања.

× У једној кући у Петровграду рођаци су се били поделили у два противничка тора, па је дошло између њих до свађе и крваве туче. Потом је отац тужио суду ћерку и унуку, а кћи опет оца и брата због обостране претње убиством.

× Суботичкој полицији пошло је за руком да похвати све чланове једне опасне лоповске банде, која је недавно обила и опљачкала цео један вагон на суботичкој железничкој станици. Вођа банде био је Јожеф Хајду из Вачког Петровог Села.

× Конгрес виноградара и воћара из целе Југославије одржава се између 10—12 марта у Вршцу. У оквиру конгреса, приредиће се и велика изложба вина и виноградарског алата. Припреме за конгрес се већ у велико врше.

× У Бегеј код Петровграда је скочио, имајући високу температуру, крмар Јосиф Кундић из Апатина. Он је самоубиство извршио у несвесном стању, болујући од јаког запаљења плућа. Његов леш још није пронађен.

× На 12 година робије осуђен је земљорадник Лаза Веселиновић из Ничићева који је, уз помоћ свога брата Радована, убио ратара Бошка Живанова, са којим су они у једној крчми лумповали.

× Суд у Петровграду осудио је на новчану казну бившег општинског бележника из Михајлова, Милана Крајића, због издавања лажних уверења, у циљу недопуштеног брисања пореског дуга ратару Николи Стојковићу.

× Седамнаестогодишња лепа девојка из Новог Бечеја извршила је самоубиство, испаливши себи револверски метак у груди. Она је то учинила због тога, што се младић кога је она неизмерно волела, на играци забављао са другом девојком.

националне организације“, које одржавају, на брзу руку саване, некакве саставке заосталих и новофабрикованих „чланова“ на којима доносе унапред спремљене и израђене „Револуције“ и достављају дипломатским претставницима великих сила и листа ради публикације. А вада неуморни новинари трче у лов на провалажење и интервјуисање „бивших великих државника и ауторитативних јавних радника украјинаца“. То је на једној страни и за јавност. На другој страни у миру и тишини врбује се, по белом свету, а у првом реду у *Поткарпатској Русији*, названом Поткарпатском Украјином, млади завесењаци облаче у прве и плаве кошуље и организују војничке формације назване једним општим именом: „сич“, наоружавају их, вежбају и упућују у војничке вештине и убацују на разне стране са одређеним задацима. А извесне радио станице неуморно, и дању и ноћу, врше пропаганду кроз етер. То је што се зна. А оно што се још незна има тек да дође.

И све то у једном добро и далекосежно смишљеном циљу: Убедити неупућене, да под овом Божјом капом „постоји један заборављени, запуштени и измучени народ *украјински*“. А када се то буде на брзу руку постигло и „доказало“, онда ће се, било милом, било силом, формирати једна посебна и самостална држава тог „народа“ *Украјина*.

Код овакога стања ствари, намећу се сама собом неколика питања:

- 1) Јесу ли заиста „Украјинци“ неки посебан народ?
- 2) имају ли, као такви, свој посебан језик?
- 3) која је вера тога „народа“?
- 4) Јесу ли и када имали своју самосталну и формирану државу? и
- 5) коме и зашто треба данас „самостална Украјина“?

Појмимо редом са одговорима. На прво питање одговарамо одлучно и категорички: *не!* *Украјинци су саставни и неразлучиви део великог и словенског руског народа*. Руски народ се дели на: Великорусе, Белорусе и Малорусе. Ови последњи настајују најбогатији и најплоднији географски крај Русије — *Украјину*. Рекосмо „географски“ и зато их неки необавештени по том географском и називају *Украјинцима*. Код необавештених тај назив је погрешка, а код злонамерних он је злочин. Замислите само какав би то био парадокс, када би неко Србијанце у њиховој преткумановској Србији поделио, на пример, на шумадиски и подрински народ? И најобичнији ланк смејао би се тој тврдњи. Такав је случај и овде.

На југозападу Русије, географски део те државе *Украјину* од искона насељавају Малоруси. Украјина је велика и Малоруси насељавају један велики простор од, по прилици 900 000 квадратних километара са око 45.000.000 становника. Данас се она претежно налази у федеративном саставу совјетске Русије. А извесни други делови у Краљевини Румунији, Пољској и Чешко-Словачкој републици. Под Совјетском Русијом живе

35.000.000, под Румунијом нешто више од 2.000.000, под Пољском око 7.000.000 а под Чешко-Словачком 550 000 Малоруса. Главнија градови у републици Украјини су: Кијев са 663 000 становника (1936), Одеса са 497.000, Харков са 654.000 становника, итд. Обухвата са североистока чак до Азовског мора, са југа на север од полуострва Крима па до Дњепра и горњег тока Дона а од југа се пружа све до преко карпатских превоја. Народ се претежно бави пољопривредом и сточарством, док у последње време узима великог и широког замаха и индустрија о којој ћемо ниже говорити и конкретније.

Поред осталих својих особина, Малоруси су стари и храбри ратници, чувени козаци заповошци. Као такви а под вођством својих увек од народа слободно бираних *хетмана* водили су луте бојеве против Татара, Турака, Пољака, Германа, Грка и других народа, али никада противу своје браће Великоруса и Белоруса. Било је и таквих сукоба, но у њима су учествовали само најамници и појединци, али масе, гро Малоруса *никада*. И те „борбе“ и мале су само карактер *политичког незадовољства појединих феудалаца против централне власти, или пак грубо издајство појединих хетмана*. Де напоменемо најкарактери-

стичнији случај. На почетку XVIII. столећа хетман Мазепа издајнички је стао на страну Карла XII шведскога краља против Петра Великога. За Мазепом противу цара пошло је неколико пуковника са нешто мање од 6000 козака. Стотине хиљада запорошких козака остало је верно са целокупним малоруским народом цару Петру. И када је Петар I победио три пута бројнијег непријатеља, издајник Мазепа није могао у целој Малорусији да нађе ни једног пријатеља где би сакрио своју „руску главу“, већ је морао да побегне чак у Бандери у Азију.

Све до XIV столећа велики руски народ имао је једно јединствено име *Руси*. Тек онда, неки Грци, православни мисионари назвали су их: Белорусима, Великорусима и Малорусима. Пре XIV века име „Малорус“ никада није било познато нити је игде записано, а према томе још мање, неко име „Украјинца“.

Према изложеном јасно је, да Украјинци нису били па ни данас нису никакав посебан „украјински“ или „малоруски“ народ, већ као што су Шумадинци Срби, тако су и Малоруси, *Руси!* И као такви од искона само део јединственог руског народа који насељавају један географски крај Русије: *Украјину*.

(Наставиће се.)

На забави о Три Јерарха, министар просвете Господин Стеван Ђирић говорио је о хрватском питању и равноправности мањина у Југославији

Три активна члана су присуствовала успелој радикалној забави

У прошлу недељу, у великој поворишној сали Спомен-дома приређена је традиционална народна забава, и то по педесети пут. За ову приредбу чињене су већ раније опсежне припреме и забава наших радила је успела изнад сваког очекивања. Прератне забаве о Три Јерарха биле су велике националне и политичке манифестације војвођанских Срба, то је била нека врста политичких сабора на који су долазили Срби из целе Војводине и других крајева бивше двојне монархије. На овим забавама су говорили пре рата српски војвођански великани, међу њима често и Јаша Томић.

Забави у Спомен-дому присуствовала је огромна маса света. Запажен је велики број посетилаца из свију крајева Војводине, па и Београда. Сјај и лепоту, успех и величанственост, ове народне забаве увеличали су својом присуством министар просвете и народни посланик за град Нови Сад, госп. Стеван Ђирић, као и министри г. г. Јеврем Томић и Никола Бешлић. Поред њих, дошли су на забаву многобројни посланици, па је примећен и председник општине Коста Миросављевић, претставник бановине, шеф кабинета г. Стеван Суботин.

На овој веома успелој забави говорио је министар просвете г. Стеван Ђирић и навео својим топлим и лепим говором све присутне. Он је, између осталог, рекао и ово:

— На ове традиционалне забаве долазили су још пре рата, не само војвођански Срби, него и Буњевци и Шокци, па и Хрвати, Мађари и Немци. Наше ослобођење није ишло за тим, да се неко доцније уцени, јер смо одувек волели равноправност, па зато ни данас нећемо скретати са пута хуманости и правде.

Свој говор г. Ђирић је наставио овим лепим речима:

— Да се послужим речима нашег великог Јаше Томића. Он је у своје време рекао: „Били су ту и Хрвати и заједно смо певали. Треба да заједно певамо, ако нећемо сутра да плачемо. Као што смо заједно певали, заједно смо и радили“.

Ове речи г. Ђирићеве бурно су поздрављене од огромне масе сакупљене у сали. А госп. Ђирић је продужио:

— Најсрећнији сам био у тренуцима, кад сам се задржао у средини која је садржавала сву нашу браћу из целе отаџбине, сложну и јединствену у заједничком послу.

У оквиру свог лепог говора, г. Стеван Ђирић се дотакао и хрватског питања и нагласио, да се оно мора и треба што пре и сагласно са Хрватима решити. Поред тога, г. Ђирић је подвукао и то, да ће наше мањине и даље уживати у нашој Краљевини равноправност и сва она права, која имају Југословени. Та права ниуколико неће бити окрњена, јер сваки грађанин у Југославији је једнак.

После г. Ђирићевог говора, г. др. Обрад Милутиновић, председник месног одбора Јра је испоручио свима учесницима народне забаве срдачан поздрав председника владе г. Драгише Цветковића, који због великог посла није могао да присуствује овој јубиларној народној забави у Новом Саду.

После тога, прешло се на програмски део забаве. После програма, министри г. Ђирић, Томић и Бешлић отишли су на вечеру код бив. потпредседника Новосадске општине г. др. Милоша Петровића, а у поведљеник изјутра, чланови владе су се вратили у Београд.

Забава приређена о Св. Три Јерарха је у сваком погледу сјајно успела и пружила нов доказ, да наши Војвођани имају пуно смисла за Југословенску солидарност и љубав према заједничкој отаџбини, Краљевини Југославији.

Удружење пензионера у Новом Саду

Многи Новосађани не зна, да у Новом Саду постоји већ 5¹/₂ година пензионерско Удружење, које у тишини ради и лепо напредује. Можда то не зна ни сваки пензионер. Јер не можемо да разумемо, да од две хиљаде пензионера у Новом Саду нема више него 330 чланова у овом напредном удружењу.

Није могуће, да их плаћање чланарине одбија, да се упишу у своје рођено друштво, јер је месечна чланарина тако малена, да није ни у којем сличном друштву толика. Плаћа се месечно од сваких 500 динара пензије само по један динар, тако пензионер од 2500 динара плаћа свега 5 динара месечно. Али за тако малену чланарину Удружење израђује сваком свом члану све послове код надлежстава који се односе на пензију. Кад пензионер умре, Удружење се заузима, да му удовица и сирочад што пре дођу до пензије. Удружење се постарало да члан пензионер дође брзим путем до железничке легитимације с правом путовања у 24 пута годишње. С чланском легитимацијом добија пензионер попушта 5—10 % на роби у равним трговинама. Удружење набавља огрев првокласне врсте са умереном ценом по хвату, достављено кући, Удружење има свога доктора за окобољу, за зубе и за све остале болести са 50% попушта од лекарске таксе, па и лекове са попустом. Удружење има фонд самопомоћи, који у случају смрти исплаћује одмах велику своту посмртнине. Последњи случај посмртнине исплаћен је са 2.296 динара. А покојник дотични досад је плаћао по 10 динара од смртог случаја и досад је за свих 47 случајева смрти за 5¹/₂ година уплатио свега 470 динара. Међутим удовица или наследници добили су 2.296 динара. Очевидно велики добитак. Но код овог Удружења има још један велик добитак, што код сличних Удружења нема. Тако, кад умре жена члана пензионера, пензионер удовац добија посмртнину, на пример, у износу од 2.296 динара одмах после

смрти жевине, ма да она није била члан овог фонда. Пензионер дабогме наставља уплаћивање и овначи новог наследника, који ће његову посмртнину добити. Тако дакле за једну чланарину две посмртнице. Но има и таквих случајева, да је само пензионер оставио посмртнину самом Удружењу пензионера, да га оно на рачун посмртнице сахрани.

Неки пензионери веле, њима није потребно да добију посмртнину, јер су имућни, па се зато неће да упишу за члана Удружења. А зар не помишљају, да они својом чланарином и својом уплатом помажу све своје другове пензионере, који су слабије плаћени? У осталом, њихову посмртнину, кад неће да оставе својој породици, могу да завештају ком добротворном или националном друштву као добротвор или фундатор, те тим своје име да овековече.

Пензионери се још нерестано с правом питају, зашто се сви, а нарочито већи пензионери не уписују у ово зајста племенито Удружење.

Стари пензионер.

Већ и младе девојке почеле да пију по крчмама

Изгледа да се у природи, у животу и међу самим људима последњих година све изопачило. Све је некако друкчије него што је раније било. Свет је постао нервознији него икада, некако и обеснији, неуравнотежен, много недисциплинован и морал услед тога стално страда.

Код нас у Војводини је у погледу тога социалног, моралног и психичког сровања примећено најјаче назадовање. И то је веома жалосна појава, која многе озбиљне људе старијег кова мора у највећој мери да забрињује.

„Нови Сад“ је већ у више махова на својим ступцима објављивао карактеристичне чланке о томе, каква је наша омладина. Указивали смо на разне непријатне и ружне појаве и критиковали старије, родитеље, па и наставнике, што не предузимају оштрије мере и не пазе мало више на морал и психичко расположење омладинаца.

У низу тих ружних и застрашујућих појава данашњице, постоји једна појава која нас плаши, која изазива језу и крајње чуђење. Последњих година многи претставници слабијег пола почеле су да троше у већој количини алкохолна пића. Жене, без и најмање устезања, данас и по јавним локалима, па чак и по бифеима и крчмама пију, ракију и вино и не стиде се ни пред ким.

Карактеристичан је случај који се ових дана десило у Србобрану. Млада Србобранка, 21 годишња Вера Сивачки, ревносно и сваког дана посећивала је крчме у селу и пила као неки у алкохолизму тренирани мушкарца. Она се једног вечера својски навила у једној србобранској крчми. Иако се једва држала на ногама, она је била ипак још толико свесна, да изврши крађу. Вештим покретом руке, као неки искусни кесарош, украла је из џепа прсника по-

седника Мила Дебељачког златан часовник и лавацу вредности од неколико хиљада динара. Полиција је доцније код пи-

јане девојке нашла украдени сат. Она је ухапшена. Брани се пијанством. Дивна олакшавајућа околност за једну девојку, заоста-

Први румунски амбасадор на нашем Двору

Његово Краљевско Височанство Кнез Намесник Павле поздравља се са румунским амбасадором г. Кадере, приликом свечане предаје акредитива, која је обављена у старом Двору

Друго вече југословенских песама преношено путем београдског радна, постигло изванредан успех

Соколски тамбурашки збор приредио је своје друго вече југословенских песама, које је преносила и београдска Радио станица. Ова дивна, национална и уметничка приредба значи важан датум у развоју нашег поратног музичког живота. То нам пружа доказ, да се наши грађани све више интересују за лепу, оригиналну, свежу и истински народну музику.

вом Саду и успех је увек био изнад сваког очекивања.

У програму који је, вероватно слушао огроман број радио слушалаца широм Југославије, истакли су се необично талентовани интерпретатори наше народне музичке уметности, угледни новосадски адвокат г. др. Милоје Арсив, као и Сократ Јовановић. Наш популарни гајдаш, мајстор свог заната, г.

Соколски тамбурашки збор са учесницима II Народног вечера
Фото-Манојловић Нови Сад, Краља Петра I, улица 7

И заиста, Новосађани већ давно нису уживали толико, као приликом овог концерта. Дивне су биле те народне песме, које су нам одлични свирачи соколског тамбурашког оркестра и наше познате певачице г-ђа Теофановић-Игњатовић и г-ђица Лазаревић тога вечера сервирале. Публика је била занета као ретко кад, па је са свију страна изражена жеља, да Соколско друштво у Новом Саду што чешће приређује овакве лепе народне вечери песама и музике. Било би zgodно и врло лепо, кад би Соколско друштво још приређивало и за наше Салајчане, Подбарце и Роткварце народна села са оваквим и сличним програмима. То је прерата често практиковано у Но-

Жарко Ердешан-Кожувара бриљирао је својим гајдама, дочаравајући атмосферу веселе, ведре и расположене Војводине.

Сасвим је природно, да су сви учесници ове изванредно успеле приредбе поњели бурне аплаузе и добили свесрдно и топло признање за своје продукције. Ученици Друге мушке гимназије, Лезечев, Каравадић и Палишашки певали су уз хармонику са заносом и дивно, словеначке народне песме. Била је то права југословенска музичка свечаност, приликом које су сва срца присутних слушалаца кудала јаче, радосно.

Нарочито желимо да још једном подвучемо велики успех, који је постигао г. Сократ Јовановић својим дивним, савр-

шено израђеним и пријатним баритоном.

Управа београдског Радна, која је већ у прошлости показивала много смисла за народну музику и песму, нарочито форсирајући војвођанску народну песму, добро би учинила, кад би наше талентоване и музички веома спремне певачице, г-ђу Игњатовић-Теофановић и г-ђицу Лазаревић ангажовала за чешћи излазак пред микрофон београдског радна. Оне су својим умилним и веома култивираним гласом већ раније освојиле Новосађане, па је најтоплија жеља свију нас, да то управа радна учини, јер би тиме стекла још већи број радио слушалаца.

У сваком случају, друго вече југословенских песама, које је приредило Соколско друштво, заслужује сваку похвалу, па и самој управи Соколског друштва треба да послужи као потстрек за наставак ове лепе уметничке акције, која служи и националним интересима и упознавању широких маса са нашом дивном народном музиком.

Јеврејски дом за сирочад носиће име Његовог Величанства Краља Петра II

Новосадско Јеврејско уточиште је одржало своју главну скупштину 12 фебруара о. г. Јеврејско уточиште постоји у Новом Саду већ седамнаест година, које по свом активном раду заслужује свако признање.

Г. Јулије Хајош изабран је за доживотног почасног председника, ком приликом је г. Хајош одржао леп говор и важно је напоменути, да је у свом говору истакао, како јеврејски земаљски дом за сирочад лежи на просторији земљишта од 520 квадратна хвата и уређен је у вредности од два и по милиона динара. Решено је већ раније да се јеврејски земаљски дом за сирочад прошири знатно и то у време, када наш млади Краљ, Његово Величанство Краљ Петар II. буде пуволетан, односно крунисан. Тада би друштво затражило дозволу да институција носи Његово узвишено име. У јеврејском земаљском дому за сирочад свако дете мора да научи да буде лојалан, веран и добар Југословен. На завршетку свог говора г. Хајош се још једном захваљивао за почит и поштовање присутне са: живели!

Чланови пропагандистичког одбора за истраживање сирочади су:

Председник, г. Хајош Јулије, Нови Сад; заменик и.в.в. Вертхајм Ладислав, Нови Сад; Др. Киш Хинко, надрабин, Нови Сад; Др. Фријдман Ернест, професор, Нови Сад; Шејбер Ладислав, директор, Нови Сад; Кеслер Јосиф, велетрговац, Нови Сад; Франк Јулије, експортер, Нови Сад; Сметана Људевит, велетрговац, Нови Сад; Шланг Игњат, надрабин, Београд; Хенрих Отон, индустријалац, Загреб; Др. Телч Мирко, индустријалац, Суботица; Шлезингер Дејвидер, велетрговац, Рума и сви чланови председништва по звању.

Има нас свакојаких у Божјој башти...

Одвек се свет делио на две групе: поштене и непоштене. Али док се у модерно доба број поштених људи све више смањује, број оних других, важност, нагло расте. И кад расмотримо живот данашњице, морамо рећи да се на том пољу у блиској будућности не може очекивати знатно побољшање.

Карактеристичан случај десно се недавно на новосадској пошти. Чиновник једног државног надлежства дошао је до шалтера на пошти, на коме се издаје плата за чиновнике. Изгледа да није добро и пажљиво пребројао новац који је примио од поштанске чиновнице г-ђе Јурањић. Кад је доцније у својој канцеларији поново избројао новац, он се у највећој мери запрепастио: добио је 10.000 динара мање од поштарке!

Чиновник је одмах отишао на пошту да то саопшти г-ђи Јурањић, која му је новац дала. Поштена и савесна чиновница је одмах пристала да се изврши преглед кесе, јер она не жели никога да оштети, а сама није увела новац. И прегледом благајне је заиста утврђен вишак од 10.000. Г-ђа Јурањић је тиме заслужила да се похвали, па и награди за своје поштење.

Али има и других случајева, у већи са издавањем и примањем новца на пошти. Могло би се рећи чак, да постоји извесна разлика између поштења поштанских чиновника и публике. Тако се, пре извесног времена, десно случај да је једна млада поштанска чиновница послужитељу једне новосадске банке исплатила 10.000 динара више него што је то на чеку било назначено. И шта се десило?

Очајна и несрећна чиновница је пријавила случај шефу, а служитељ банке је одмах поват да врати вишак од 10.000 динара. Међутим, он је упорно порицао да је добио више новца од чиновнице. Једна жена морала је у ратама, које су одбијане од њене плате, да врати мањак пошти.

То нам опет потврђује ону стару нашу народну узречу: има нас свакојаких у Божјој башти...

Пионири на Јави...

У доба када је у холандској Индији гајење кининове коре било у опадању, К. В. Гордону, који је тамо боравио као војни апотекар, буде поверен надзор над државним плантажама кинина. Већ од 1856 године проучавао је кининово дрво, 1884 напустио је потпуно методу коју је његов претходник Јунгун примењивао и почео је изпажљивије да одабира најбоље примере већ постојећих насада. Тачност постаје његовом другом природом за време његове апотекарске каријере и то му даје могућност да од одабраних насада добије 20.000 младих стабала.

Ускоро дон Горк добија за сарадника свог колегу Ј. С. Бернло Менса који га 1875 замењује на његовом положају.

После једне мање периоде рад наставља трећи војни лекар П. ван Лерсум. Он је доцније послао предао данашњем управнику плантажа кининовог дрвета.

Гајење кининовог дрвета претставља једно лепо раздобље у колонијалној историји Холандије и то не само са привредног и пољопривредног него пре свега са општечовечанског становишта. Јер из кининове коре

добијени продукти, кинин, јесте лек противу ужасне тропске маларије. Доцније је установљено да је кинин одлично средство предохране против грипе и назеба. Да би се од тога сачували довољна је дневна количина од 200 милиграма. Приликом епидемија грипа кинин нам је учинио велике услуге и зато то сретство лекари све више и више прописују.

Који су то гости земљине кугле из васконе?

Ове године 1939 пројуритице 11 репатица поред наше планете

Према саопштењима француских астроровама, које су преко новина дали крајем месеца јануара 1939, у току 1939 године ће поред наше планете пројурити 11 великих и веома блиставих репатица (комета). То гости из васконе ће нас посетити у временском размаку од априла до новембра. У нашој близини у Свемиру појавиће се репатице, коју су иначе од нас удаљене за неколико десетина милиона километара.

Занимљиво је, према тврђењу астроровама, да су репатице она небеска тела која најбрже јуре кроз васиону. Једна осредња репатица преваљује пут од неколико десетина милиона брже, него што брзи воз путује између Београда и Новог Сада.

Вест о доласку репатице ове године, изазвала је у целој Европи, па и осталом свету живо интересовање. Опет је оживела већ раније позната велика бојава, да ће једна од 11 комета налетети на нашу планету и изазвати код нас велику катастрофу. Али овога пута, становници земљине кугле немају разлога нимало да се плаше. Ни један од тих васионских гос-

тју веће бити сасвим близу земље.

Од једанаест репатица, које ће се приближити земљиној кугли, на највећем небу моћи ће се лепо и јасно видети свега једна. Ту репатицу су астрономски стручњаци назвали Винке и она ће нам се једина показати у овој својој величини и сјају у току месеца јула 1939. Та лутајућа огромна звезда је чувена по томе, што је пре неколико година са својим огромним репом прошла кроз огромну планету нашег сунчаног система, Јупитер. Ако на Јупитеру има живих бића, реп пун отровних гасова је сигурно тамо изазвао катастрофу.

Репатица Винке, како тврде француски звездари, веће се много приближити нашој земљи, али ће се ипак јасно видети на небу, ако време буде ведро. Осталих десет комета моћи ће се видети само кроз веће телескопе звездарница.

У астрономским круговима целог света влада најживље интересовање за 11 репатица, које ће сасвим сигурно учинити посету земљиној кугли између месеца априла и новембра.

Становница дома старца наследила милионе...

Једна 80-огодишња старица, становница Државног дома за старце и старице у Копенхагену обавештена је недавно из Њујорка, да је од једног свог рођака из Америке наследила око 5 милиона динара. Ова старица је цео свој живот проводила у највећем сиромаштву и оскудици, па је на крају доспела у дом убогих. Она је од радости

плакала кад је чула да је толики новац наследила.

И већ после два-три дана, пошто су све новине објавиле вест о изненадној великој срећи старице из Дома старца и старица, срећна наследница је са свију страна добила безброј телеграма и писама, у којима јој од ње много млађи мушкарци нуде брак.

Кифле су се први пут јеле 1227 године

Један француски пекарски лист побрза мишљење, да је у целом свету данас толико омиљено пециво, кифла пронађена за време опсаде Беча. По тој легенди, један бечки пекар је за време опсаде аустријске престонице посматрао полумесец на турској застави, која се вила пред бедемима Беча и тако дошао на помисао да меси и пече кифле.

Кифла је већ у тринаестом

веку била омиљена у Француској, Немачкој, Италији и Аустрији. У једном париском музеју постоје стари рачуни из године 1227, из којих се види да је нека муштерија париском пекару Ромеру купила сто комада кифли.

У Берлину и Бечу кифла је била позната већ око 1300 године. Она је тада сматрана као највећи луксуз и била скупља од торти и колача.

Плашећи се од зубобоље, извршио самоубиство

Томас Херборн, електротехничар из Лондона, patio је дуже времена од неиздржљиве зубобоље Његов лекар му је наредио да одмах оде код зубног лекара и извади кваран зуб. Херборн је дотле имао све здраве зубе и није имао ни појма о

томе, шта је то зубобоља. Никада није био још у ординацији неког зубног лекара. Кад је хтео да оде код зубара, њега је обузео паничан страх помисли на то, да ће болови за време извлачења зуба бити паклени, па је извршио самоубиство.

Клуб веселих ћелавка

Недавно је у Њујорку основан „Клуб веселих ћелавих људи“. Услови за пријем у чланство клуба гласе: члан мора бити сасвим ћелав, мора бити ведар и насмејан и умети да прича вицове о ћелавим људима. Уједно мора пре ступања у клуб да потпише изјаву да се никада неће секврати што нема косе и да ни за живу главу неће куповати добро рекламирана али сасвим некорисна средства за растење косе. За кратко време њујоршки клуб ћелавих људи стекао је 9872 члана.

ПОЗИВ на XXVII. редовну Главну Скупштину

Ратарске Штедионице д. д. у Пашићеву за 1938 годину, која ће се одржати у недељу, 12 марта 1939 год. у 15 часова у заводским просторијама, на коју се г. г. деоничари учтиво позивају.

Дневни ред:

1. Избор 3 члана за оверовљење присутних деоничара и скупштинског записника.

2. Извештај управе о раду у 1938 год. и поднашање закључних рачуна.

3. Извештај надзорног одбора.

4. Давање разрешнице управи надзорном одбору.

5. Прорачун за 1939 годину.

6. Избор 3 члана управног одбора.

7. Избор надзорног одбора.

У Пашићеву, 9 фебруара 1939 године.

У П Р А В А.

НАПОМЕНА: § 24. Деоничари који на скупштини учествовати желе, имају своје деонице са купонима 8 дана пре скупштине код штедионице депоновати, или код Српске банке Д. Д. у Загребу, филијала у Новом Саду.

Добро чишћено одело је трајно и елегантно

ЕТИЛЕН

Нови Сад, Вр. Петра II. 4
Чисти суво ваше одело

ЦАКОВИ

цераде нанан, најјефтиније под
АВРАМА ШИФА

завода за позајмљивање врећа и церада

НОВИ САД

Краља Петра II. 22, - Тел. 24-03.

Бројави: Јутешиф

Творничко стовариште: морске траве, коњске струне, љебади, гуртна, кудељних цевчи
ТРАЖИТЕ ЦЕНОВНИК

* Не заборавите, да књижара „Славија“ има све савремене књиге. Нови Сад, Пашићева и Краља Петра I. улица